

Фарбота М. Р.

ФСП НТУУ «КП»

Науковий керівник:

Юдкова Ксенія Володимирівна,

викладач, ФСП НТУУ «КП»

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Пошук більш досконалої концепції розвитку людства для вирішення глобальних проблем і поліпшення рівня життя людей, який вимагає об'єднання знань і наукових здобутків, спричинив перехід суспільства на новий етап розвитку. Сьогодні світ стає на нову сходинку свого існування – відбувається формування і розвиток інформаційного суспільства. Основною умовою переходу від постіндустріального до інформаційного суспільства стала можливість об'єднання і обмін інформацією за допомогою телекомунікаційних мереж. Передумови виникнення інформаційного суспільства умовно можна поділити на декілька етапів:

1) створення перших електронно-обчислювальних машин (1941 рік — Конрад Цузе створює першу обчислювальну машину Z3, яка володіє всіма характеристиками сучасного комп'ютера),

2) поява та використання персональних комп'ютерів (1970-ті роки),

3) поява і розповсюдження глобальної мережі Інтернет (1990-ті роки).

Ідея інформаційного суспільства з'явилась в дослідженнях в 60 - 70 роках ХХ століття. Вперше термін "інформаційне суспільство" було використано в працях таких японських дослідників: М. Махлуп, Т. Умесао, Й. Масуда, Т. Сакайя. Розвиток технологій вплинув на всі сфери суспільного життя, виникла необхідність правового регулювання даних суспільних відносин (як на міжнародному, так і на національному рівнях). Така необхідність зумовила те, що у 2000 р. на саміті країн «Великої сімки» (G7 - від англ. Group of Seven, в минулому – G8) була прийнята Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства. У 2003 і 2005 роках у Женеві і Тунісі відбувся Всесвітній саміт з питань інформаційного суспільства під час проведення якого 161 держави світу

підписали два стратегічні документи: «Декларація принципів» і «План дій», що визначили напрями подальшого розвитку інформаційного суспільства на всіх рівнях, визнали необхідність розробки і реалізації національних стратегій його розвитку в кожній конкретній країні. Такі заходи свідчать про надзвичайну актуальність процесу формування інформаційного суспільства.

Орієнтацію України на створення «інформаційного суспільства» вперше було офіційно зафіксовано в Стратегії інтеграції України до ЄС (розділ 13), ухваленої в 1998 році. Відповідно до перших Рішень саміту (Женевський План дій, 2003 р.), Україна мала розробити Національну стратегію розвитку «інформаційного суспільства» та приступити до її реалізації. На початку 2007 року був прийнятий Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства України на 2007-2015 роки». В серпні 2007 року був прийнятий План заходів з виконання цього закону (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15. 08 2007 № 653-р).

Державна політика з реалізації Закону України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства України на 2007-2015 роки» регулюється низкою прийнятих останніми роками нормативно-правових актів, серед яких: Закони України «Про доступ до публічної інформації», «Про інформацію», «Про захист персональних даних», «Про адміністративні послуги», «Про державну підтримку розвитку індустрії програмної продукції», «Про внесення змін до розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування суб'єктів індустрії програмної продукції»; Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів з виконання завдань, передбачених Законом України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки»; Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні; Концепція розвитку електронного урядування тощо.

Виконання Закону України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства України на 2007-2015 роки» мало бути завершено до 2015 року, однак, за підрахунками Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України на 2014 рік приблизно третина з них залишається

нереалізованою: не прийнято Інформаційний кодекс України, Закон України «Про електронну комерцію», галузеву програму розвитку телерадіомовлення в Інтернеті з залученням державних телерадіоорганізацій. Частина ж уведених в дію (згідно з Планом заходів) нормативних актів носить фрагментарний та/чи декларативний характер, що робить нормативно-правову базу розвитку інформаційного суспільства в Україні неповною та недостатньо ефективною.

За рівнем використання інформаційно-телекомунікаційних технологій в економіці, державному управлінні, громадському житті Україна відстає не тільки від лідерів світового прогресу, а і від багатьох країн Східної і Західної Європи (Україна посіла 81-е місце серед 148 в рейтингу Індексу мережевої готовності-2014 (Networked Readiness Index-2014), який складається щорічно на Всесвітньому економічному форумі. При складанні рейтингу вимірюється рівень розвитку інформаційно-телекомунікаційних технологій за 53 параметрами, об'єднаними в три основні групи: наявність умов для розвитку інформаційно-телекомунікаційних технологій, готовність громадян, ділових кіл та державних органів до використання інформаційно-телекомунікаційні технології, рівень використання інформаційно-телекомунікаційні технології у громадському, комерційному та державному секторах.

Враховуючи вищезгадане, можемо зазначити, що однією з причин такого стану розвитку інформаційного суспільстві в нашій державі є недосконала галузева державна політика і неефективні процедури її реалізації, а саме:

- недосконала галузева нормативно-правова база,
- відсутність уповноваженого адміністративного апарату,
- неефективний і невідпрацьований механізми фінансування видатків на виконання завдань (проектів),
- відсутність механізмів забезпечення належної підтримки регіональних місцевих ініціатив.

Усі ці чинники уповільнюють і ускладнюють процес побудови інформаційного суспільства в нашій державі. На нашу думку, для подолання даних проблем необхідно:

- оновлення нормативно-правового і проектного забезпечення розвитку інформаційного суспільства з оглядом на досвід і практику інших країн (розробка чіткої стратегії, у тому числі, визначення орієнтовних показників, які Україна має досягти по виконанню даної стратегії щодо побудови інформаційного суспільства),

- створення уповноважених суб'єктів для реалізації стратегії,
- налагодження механізмів реалізації стратегії,
- визначення джерел і обсягів фінансування відповідної діяльності.

Тільки у випадку об'єднання зусиль державного і недержавного сектору, використання закордонного досвіду і вітчизняного потенціалу можлива побудова і розвиток в Україні інформаційного суспільства.